

tukes

SML:n turvallisuuswebinaari moottoripyöräkerhoille 22.4.2023

Kuluttajaturvallisuus motocrossissa

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Tukes on valtakunnallinen valvontaviranomainen, joka valvoo, että palveluntarjoajat noudattavat kuluttajaturvallisuuslakia (920/2011).

Valvonta koostuu tarkastuksista, Tukeisiin tulevien ilmoitusten käsittelystä ja Tukesin itse käsittelyyn nostamien asioiden selvittämisestä.

Tukesin tehtävänä on edistää turvallisuutta ja parantaa palveluntarjoajien toimintaedellytyksiä. Tukes opastaa ja neuvoo palveluntarjoajia.

Tukes voi antaa vapaaehtoisia suosituksia ja kehotuksia sekä velvoittavia päätöksiä turvallisuuden parantamiseksi. Tukes ei ratko riita-asioita, etsi onnettomuuksiin syyllisiä tai anna tuomioita.

Mitä asioita kuluttajaturvallisuuslaista tulee tietää motocrossradoilla ja – tapahtumissa? (KuTuL 920/2011, 5 – 9 §)

1. Yleinen huolellisuusvelvollisuus
2. Turvallisuusasiakirja
3. Vaarojen tunnistaminen ja torjunta
4. Tietojen antaminen kuluttajalle
5. Onnettomuuskirjanpito
6. Vakavien onnettomuuksien ja läheltä piti -tilanteiden ilmoittaminen Tukesiin

Roolit ja tehtävät 1: Radan ylläpitäjä

- Radan ylläpitäjä on palveluntarjoaja, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että rata-alue on puitteiltaan, järjestelyiltään ja toimintatavoiltaan turvallinen niille asiakkaille, joille palvelu on suunnattu.
- Tarvittaessa radan ylläpitäjä voi rajata asiakaskuntaa niin, että osallistuminen on turvallista.
- Radan ylläpitäjän pitää valvoa asiakkaiden toimintaa ja tarvittaessa puuttua ajoissa ja tehokkaasti havaitsemiinsa poikkeamiin.
- Yhdistyspoikkeus: Yhdistysten sisäiseen toimintaan ei sovelleta kuluttajaturvallisuuslakia.

Roolit ja tehtävät 2: Käyttäjät ja ulkopuoliset palveluntarjoajat

- Radan käyttäjien tehtävänä on noudattaa palveluntarjoajan antamia ohjeita ja toimia niin, että he eivät aiheuta vaaraa itselleen tai muille.
- Käyttäjät eivät ole radalla pelkästään omalla vastuullaan.
- Radalla toimivat ulkopuoliset palveluntarjoajat (esim. muut seurat, valmentajat, tapahtumajärjestäjät) huolehtivat oman palvelunsa turvallisuudesta.
- Turvallisuus edellyttää aina yhteispeliä eri toimijoiden kesken

Turvallisuusasiakirja

- Kirjallinen selvitys, miten palvelun turvallisuudesta on varmistuttu.
- Ei ole yhtä oikeaa tapaa tehdä. Pääasia on, että asiakirjan sisältää vaadittavat asiat (sisältövaatimukset määritelty tarkemmin Valtioneuvoston asetuksessa [1110/2011](#)).
- Voi yhdistää muihin turvallisuussuunnitelmiin.
- Koko henkilökunnan on tunnettava sisältö
- Pidettävä ajan tasalla
- Toimitettava Tukeksiin pyydettäessä
- [Blogi: Turvallisuusasiakirja on palveluntarjoajan arvopaperi](#)
- [Tukesin verkkosivuilla on lisätietoa ja asiakirjapohja](#)

Toimii
suunnittelun
tukena. Tulee
olla laadittuna
ennen palvelun
aloittamista!

Vaarojen tunnistaminen

- Tarkoituksena on tunnistaa turvallisuuden kannalta kriittiset kohdat ja toimintatavat juuri kyseiseltä radalta:
 - Missä kohdassa tai tilanteessa radan käyttäjille aiheutuu vaaraa?
 - Ota huomioon kaikki käytössä olevat radat, varikkoalue ja muut käytössä olevat tilat
 - Mitkä toimintatavat ovat sellaisia, joista aiheutuu vaaraa?
- Kuvaa vaaranpaikkoja niin tarkasti, että ulkopuolinenkin ymmärtää, mistä vaara johtuu
- Tarkoituksena ei ole koota vika- ja puutelistaa, vaan kokonaiskuvaa turvallisuuden nykytilanteesta

Kuluttajapalveluiden vaarojen tunnistaminen ja toimenpiteiden suunnittelu. ESIMERKKI

Palveluntarjoaja: Sepin Seikkailumesta Oy				Päiväys: 27.1.2017	
Tarkasteltava palvelu: Lasten rata				Tekijät: KuPa, MMU, ET.C	
Palvelun osa, toiminto tai laite	Kuluttajiin kohdistuvat vaarat ja niiden syyt	Seuraukset	Nykyiset toimenpiteet vaaran poistamiseksi tai pienentämiseksi	Ovatko nykyiset toimenpiteet riittäviä?	Lisätoimenpiteet turvallisuuden parantamiseksi (tärkeys 1-3) ¹
Vaijeriliuku	Liu'un loppupäässä liuku- jan jalat voivat osua alla kulkevien ihmisten pää- hän. Ihmiset oikaisevat radan ali kioskille.	Kova isku päähän tai ylä- vartaloon, kaatuminen. Pahimmillaan aivotäräh- dys.	Asiasta on varoitus liu'un lähtöpaikalla.	☐ Kyllä ☒ Ei	Estetään kulku radan ali (1). Ohjataan ihmiset kioskille turvallisista reitistä pitkin (3)
Vaijeriliuku	Liu'un portaat ja lähtöta- sanne ovat liukkaat eriy- tyisesti sateen jälkeen. Lavalla on puista tullutta roskaa ja likaa.	Liukastuminen ja horjah- taminen alas lavalta. Pa- himmillaan vakavia fyysi- siä vammoja (pudotusta 1,5 m.)		☐ Kyllä ☒ Ei	Pestään lava ja seura- taan sen kuntoa (1). Tar- vittaessa vaihdetaan pin- talaudoitus (3)
Taitorata	Tehtävän korkeimmassa kohdassa jatkot lapset hyttyvät, eivätkä uskalla jatkua loppuun asti. Lapsi on usein haettava alas. Vanhemmat päästävät radalle joskus liian pieniä tai arkoja lapsia.	Jos vanhempi yrittää ha- kea lasta itse alas, hän voi pudota itse ja pa- himmillaan pudottaa lapsenkin. Lapselle voi jäädä pelko vastaavia paikkoja kohtaan.	Radan ikärajat ovat selkeät. Vanhempia ohjeistetaan turvalli- sista toiminnasta tällaisissa tilanteissa. Valvontaa tällä alu- eella on lisätty.	☒ Kyllä ☐ Ei	Voitaisiin yhdessä miettiä keinoja hätäntyneen lapsen (ja vanhemman) rauhotteluun (2)

¹ Vaikka tähänastiset toimenpiteet olisi edellä todettu riittäviksi, voi olla järkevää ja kannattavaa toteuttaa helpoja ja halpoja toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi edelleen. Toimenpiteiden tärkeys: 1 = Turvallisuuden kannalta kiireellinen toimenpide, toteutetaan välittömästi. 2 = Vähemmän kiireellinen toimenpide, joka voidaan toteuttaa myöhemmin. 3 = Lisäselvityksiä vaativa toimenpide-ehdotus.

Vinkkejä vaarojen tunnistamiseen

- Radan piirteet: hyppyrit (pituus, profiili, alastuloalueet), kiinteät esteet ja niiden suojaukset, näkymä koko radalle, liputuspisteet, pelastuspisteet, turva-alueet
- Radan pinta ja kunto eri olosuhteissa, kunnossapitokäytännöt
- Liikkuminen rata-alueella: ajosuunta, poistumis- ja huoltotiet, katselualueet ja yleisön liikkuminen alueella, pysäköintialueet, varikko, kerhotilat
- Kaikki toimintamuodot: avoimet tai ohjatut harjoitukset, kilpailut, tapahtumat, crossikoulu
- Turvallisuuskäytännöt radalla: liputtaminen, ajovuorot, rataan perehtyminen ja lämmittelykierrokset, sääntöjen noudattaminen, puutteista ilmoittaminen

Mitä tapahtuu vaarojen tunnistamisen jälkeen?

- Kirjaa ylös ne toimenpiteet, joilla vaaroja on jo torjuttu
- Mieti ja kirjaa ylös toimenpiteitä, joita vielä tarvitaan turvallisuuden parantamiseksi – näitä olisi aina hyvä olla muutama jonossa
- Aina voi tehdä jotain turvallisuuden parantamiseksi
- Ajatuksena on parantaa turvallisuustasoa jatkuvasti, pienin askelin ja pitkällä tähtäimellä.

Esimerkkejä toimenpiteistä:

- Muutokset rataan tai hyppyreiden profiiliin
- Korjaus- tai huoltotoimenpiteet, muutokset ylläpitokäytäntöihin
- Muutokset ajovuoroihin tai aukioloaikoihin
- Sääntömuutokset, sääntöjen kertaaminen yhdessä
- Työnjaon selkiyttäminen, turvallisuusvastuista sopiminen
- Lisäohjeet ja parempi tiedottaminen radan käyttäjille
- Turvallisuuden teemapäivä tai kampanja
- Käyttäjien ilmoittautumis- tai raportointikäytäntöjen tehostaminen
- Opastusta kokemattomille ajajille ja ensi kertaa radalla ajaville
- Rataan perehtymisen ja lämmittelykierrosten lisääminen
- Yhteisharjoitukset esim. onnettomuustilanteissa toimimisesta
- Kohdennettua valvontaa ja poikkeamiin puuttumista
- Lisätarkastukset, kyselyt tai muut tarkempia selvityksiä

Tietojen antaminen kuluttajalle

1. Anna asiakkaan itse arvioida osallistumisestaan palveluun:

- Voinko osallistua palveluun?
- Mitä minun pitää osata tai tehdä?
- Minkälaiset varusteet tarvitsen?
- Mitä riskejä palveluun liittyy?

2. Auta asiakasta toimimaan palvelussa oikein:

- Miten minun pitää toimia?
 - Mitä en saa tehdä?
 - Mitä jos en osaa?
 - Miten voin keskeyttää suorituksen?
 - Miten toimin hätä- tai ongelmatilanteissa?
-
- Tiedot on annettava selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla.
 - Varmista ja seuraa, onko ohjeet ymmärretty ja noudatetaanko niitä. Korjaa tarvittaessa.
 - **Tietojen antamisella ei voi paikata muita turvallisuuspuutteita.**

Onnettomuuksien seuranta ja onnettomuuskirjanpito

- Onnettomuuksia ja läheltä piti –tilanteita seuraamalla voidaan tunnistaa vaaranpaikkoja, ehkäistä onnettomuuksia sekä kehittää turvallisuutta
 - Onnettomuuksien tapahtuessa toimi, selvitä, opi ja jaa tietoa laajemmin
- Onnettomuustiedon ja turvallisuushavaintojen kerääminen tulisi mieltää koko kaikkien yhteiseksi tehtäväksi ja siihen on kannustettava.
- <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/kuluttajille-tarjottavat-palvelut/palveluntarjoajan-velvollisuudet#onnettomuuskirjanpito>

Onnettomuusilmoitukset Tukeisiin

1. Vakava tapaturma tai läheltä piti -tilanne

- Kuolemantapaus
- Muut vakavat seuraukset asiakkaan terveydelle
- Useampia loukkaantuneita henkilöitä

2. Puutteet palvelun toteutuksessa, välineissä tai järjestelyissä ovat vaikuttaneet tapauksen syntymiseen

3. Tavanomaisesta poikkeava tapaus

- Verrattuna omaan onnettomuuskirjanpitoon tai lajille tyypillisiin tapauksiin
- Täysin uudenlainen tai yllättävä tapaus

[Ilmoituslomake Tukesin verkkosivuilla](#)

Sähköpostilla: kirjaamo@tukes.fi

tukes

MOOTTORIPUISTOJEN JA VAUHTILAJIEN TURVALLISUUSHANKE

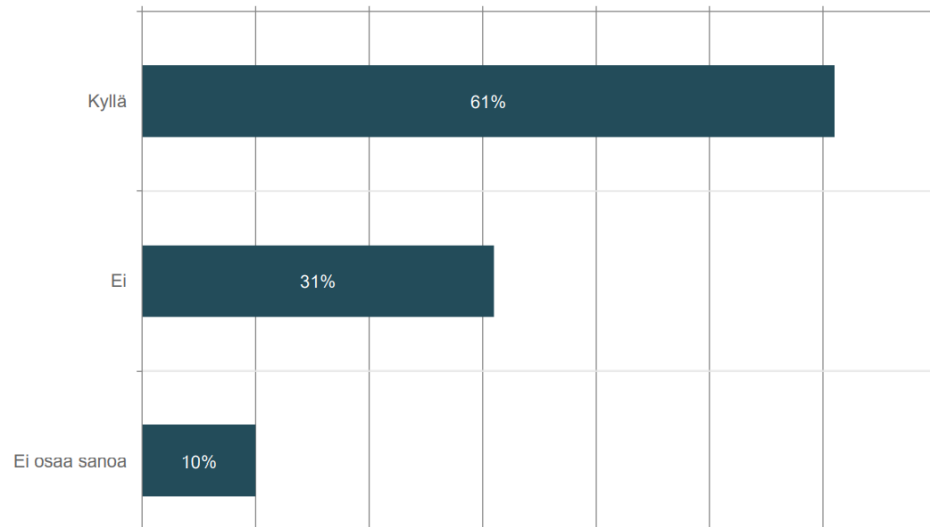
Hyvinkään Vauhtipuiston pilottihanke

- Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos ja Tukes käynnistivät moottoriurheilun lajiliittojen, AKK Motorsport ry:n (AKK) ja Suomen Moottoriliitto ry:n (SML) kanssa hankkeen päivittää Hyvinkään Vauhtipuiston turvallisuusdokumentointi malliksi, jota voitaisiin jatkossa soveltaa moottoriurheiluun yleisesti. Projektin seurantaryhmässä vaikutti lisäksi MX Safety.
- Projektissa tehtiin mallit lakien edellyttämän osaamisen osoittamiseksi tapahtumakirjanpidolla ja siitä johdettavilla vaararekisterillä ja turvallisuusasiakirjalla, joka kattaa myös pelastuslain edellyttämän pelastussuunnitelman.
- Opittua jalkautetaan muille lajiliittojen seuroille ja radoille

Moottoriurheilun turvallisuuskysely 2021

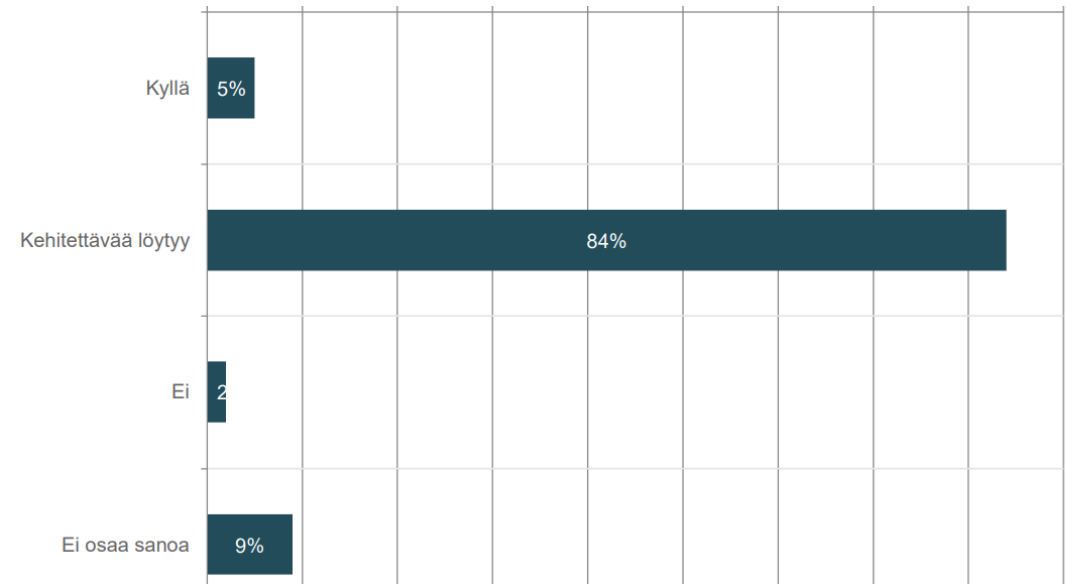
6. Annettaanko kilpailu- ja suorituspaikoilla riittävästi ja selkeästi ymmärrettävää tietoa kuljettajille sekä muille tahoille?

Vastaajien määrä: 49, valittujen vastausten lukumäärä: 50

7. Onko moottoriurheilussa yleisöturvallisuus riittävästi huomioitu (Huom! Valitse vain yksi vastausvaihtoehto)

Vastaajien määrä: 43

Staffan Söderströmin terveiset

- *”Kuljettajan omalla vastuulla on ajaa turvallisesti kovaa. Asenne pitäisi enemmän olla se, että yritettäisiin ajaa kaatumatta kuin se, että kaatumiset ja loukkaantumiset nyt vaan kuuluu lajiin.*
- *Jos kaadut 2-4 kertaa kaudessa, et välttämättä loukkaannu. Jos kaadut 2-4 kertaa viikossa, tekisi se 100-200 kaatumista vuodessa, jos ajat viikoittain. Näillä määrillä on hyvin todennäköistä, että loukkaannut jossain vaiheessa.*
- *Itse olen huolestunut aivotärähdysten määrästä. Mielestäni liikaa luotetaan kypärään sekä muiden suojiin suojaukseen.*
- *Pitää ymmärtää, että ihminen on tehty kestämään sellaiset energiat, mitkä saadaan aikaseksi omin jaloin, kun se äkkipysähdys tulee.”*

Lisätietoja

Tukesin verkkosivut:

<https://tukes.fi/moottoriurheilu>

[Turvallisuustyön tueksi |](#)

[Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)

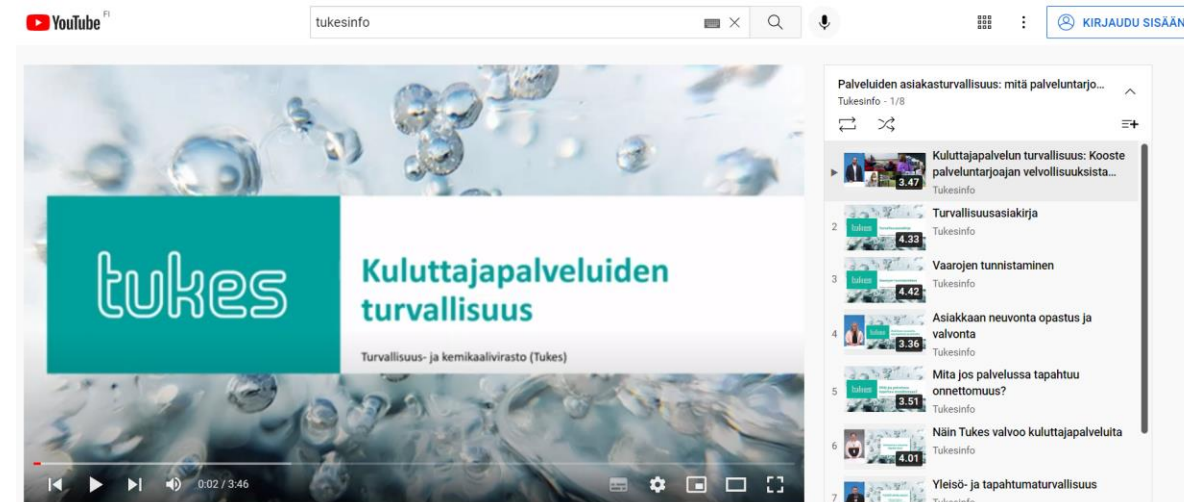
Palvelun turvallisuusvaatimusten itsearviointi:

<https://tukes.fi/turvallisuustoiminan-itsearviointi>

[Videosarja](#)

[kuluttajaturvallisuuslain vaatimuksista YouTubessa](#)

 YouTube^{FI} (Haku: Tukesinfo → Soittolistat)

tukes

tukes

Suojan tuoja